

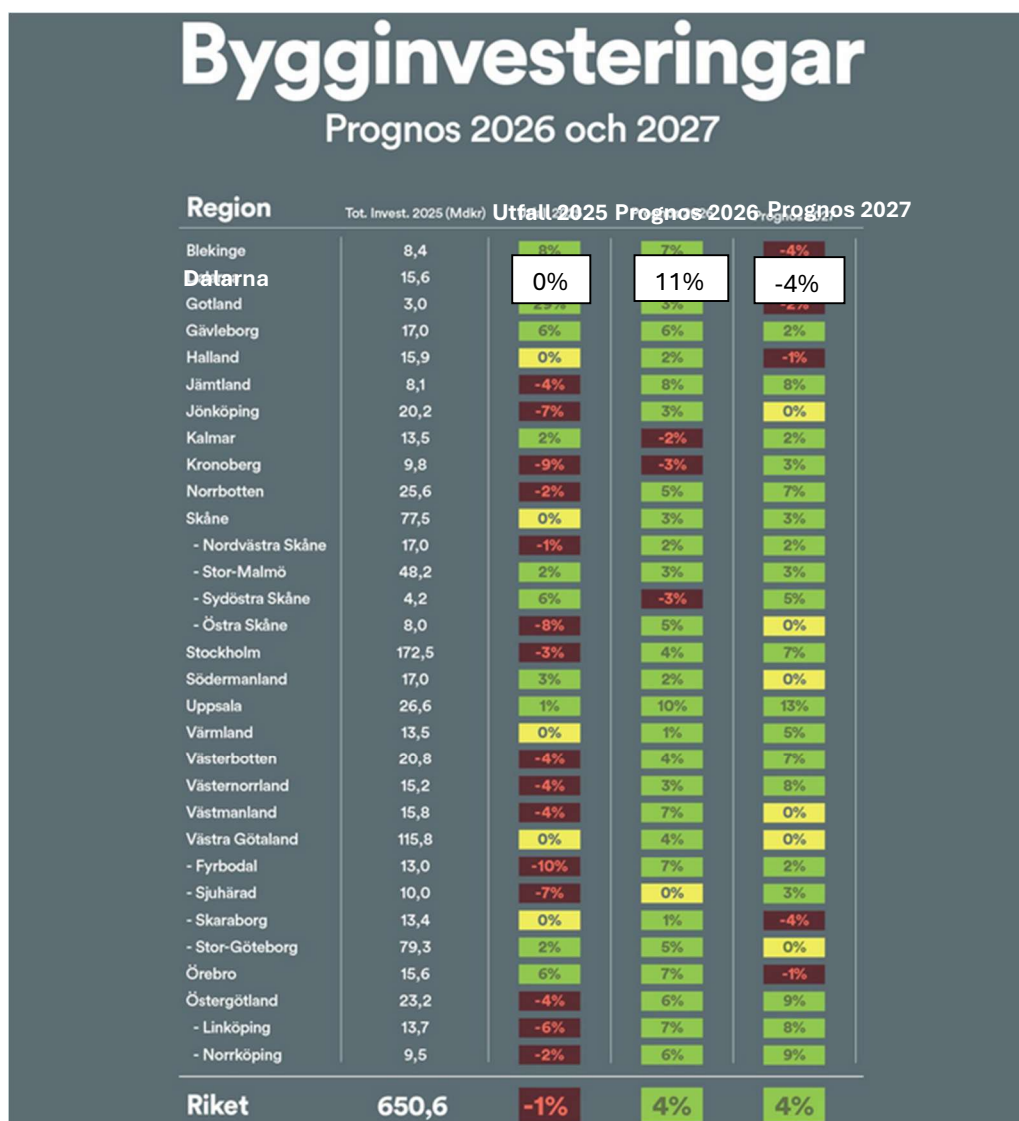

Referat Dalarnas Bygghälsö 5 juni 2026

1. Inflygning- konjunktur, Niclas Engberg Bygghälsö

Bygginvesteringar och efterfrågan på arbetskraft

Efterfrågan på arbetskraft på såväl kort som lång sikt styrs ju huvudsakligen av konjunkturen. På *nationell* nivå har det i Bygghälsöns senaste rapport om byggkonjunkturen blivit ännu tydligare att byggkonjunkturen är på väg uppåt med ökande investeringar i alla delar (infrastruktur, lokaler och bostäder). Lokalbyggandet ökar mest, men bostadsbyggandet ökar också, om än från en låg nivå.

I *Dalarna* visar prognosen en uppgång på hela 11 procent för 2026. Något som drar upp den siffran är stora investeringar i lokaler (t ex datacenter, Hitachi och andra stora offentliga investeringar). Under 2027 förväntas byggandet i *Dalarna* sen falla tillbaka något, vilket dock främst beror på den starka uppgången under 2026.

På bilden nedan syns antal påbörjade *bostäder* och beviljade bygglov för bostäder.

Antal påbörjade bostäder i regionen	Antal beviljade bygglov för bostäder i regionen
2015: 423	2015: 457
2016: 520	2016: 604
2017: 640	2017: 783
2018: 695	2018: 777
2019: 633	2019: 597
2020: 465	2020: 801
2021: 898	2021: 1 519
2022: 705	2022: 2 131
2023: 534	2023: 521
2024: 580	2024: 584
2025: 523	2025: 670

I Dalarna är bilden av efterfrågan splittrad och de stora investeringarna är ojämnt fördelade bland länets byggföretag. Ett antal stora företag och deras underleverantörer har mycket god beläggning medan det stora flertalet små och medelstora byggföretag har lägre beläggning, där många företag ser en osäkerhet redan till hösten 2026, delvis på grund av att privat byggande och andra mindre uppdrag fortfarande ligger på en lägre nivå.

I siffrorna på de här bilderna är inte Googles datacenter i Horndal inkluderat, vilket innebär att investeringarna i Dalarna 2027 kan bli högre än bilderna visar, inte minst i Avesta. I bilden nedan kan vi se att investeringarna, relativt sett, är störst i Ludvika, Borlänge och Malung-Sälen, där hela 60 procent av byggandet i länet sker under perioden.

Avesta	5%	Orsa	3%
Borlänge	22%	Rättvik	1%
Falun	12%	Säter	1%
Gagnef	2%	Smedjebacken	2%
Hedemora	3%	Vansbro	2%
Leksand	3%	Älvdalen	3%
Ludvika	26%		
Malung-Sälen	11%		
Mora	5%		

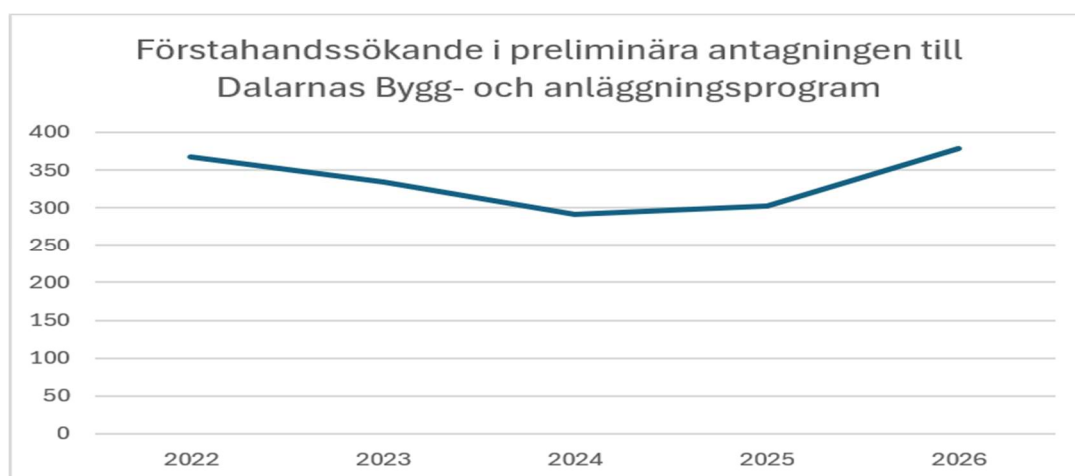

2. Läget på bygg- och anläggningsprogrammen, yrkeshögskolan och högskolan

Niclas Engberg inledde med att informera om att:

- Demonteringsarbetare är ett nytt yrke med yrkesbevis
- ”Validering i produktion” är en ny, förenklad form för att validera yrkeskunskaper. Den som ska valideras genomför en teoridel i ett digitalt system och en praktisk del ute i produktionen. Den stora fördelen är att valideringen sker i skarpa projekt. Det medför en kostnadseffektivisering då de objekt som finns tillgängliga i företagets ordinarie produktion kan användas vid valideringen. Produktionsbortfallet minimeras och kostnaden för validering sjunker. Validering i produktion testas augusti 2026-dec 2027 med finansiering från Myndigheten för Yrkeshögskolan.
- Det genomförs ett Bygg- och bilkollo i Falun sommaren 2026.
- En ny betygsskala införs 2028. A-F ersätts med 1-10, där eleven behöver ett genomsnitt på minst 4 för att vara behörig till gymnasiet. Den största förändringen i systemet är att låga betyg i ett ämne kan uppvägas av starkare betyg i ett annat. Ett svagt betyg i ex vis matematik uppvägas av ett starkare betyg i något praktiskt ämne.

Det är glädjande att Dalarnas bygg- och anläggningsprogram har ett högre söktryck 2026, med 25 procent fler förstahandssökande och 10 procent fler antagna än 2025. Att det är ett högre söktryck i år bekräftades av Mora Gymnasium, Praktiska Gymnasiet och Hushagsgymnasiet. Glädjande är också att andelen sökande tjejer i de här tre skolorna ligger mellan 20 och 50 procent! Det kan jämföras med rikets genomsnitt på 13 procent.

Mora, Praktiska och Hushagen informerade också om att de har lätt att hitta APL-platser och att samverkan med företagen fungerar bra. Hushagen berättade om att de har ett relativt stort antal elever som går ”IM Bygg”- en yrkesintroduktion för elever som saknar godkända betyg för behörighet till ett yrkesprogram. Eleverna får en yrkesinriktad utbildning parallellt med att de kompletterar sina betyg i kärnämnen. Hushagen bedömer att ett antal av IM Bygg-eleverna bör kunna genomföra utbildningen och ta examen.

Lena Flodin YH-akademien berättade att de har tagit fram nya utbildningar med koppling till byggbranschen. Några av dem är placerade i Dalarna. Eftersom de övriga är på distans så är dock även de tillgängliga för medarbetare i Dalarna. *Nationella korta interaktiva digitala kurser för yrkesverksamma*; a) Cirkulärt återbruk inom samhällsbyggnad b) Byggnadsfysik träbyggnation c) KMA-arbete inom samhällsbyggnad d) Klimatförbättrad betong e) Anbud och upphandling med hållbar kravställning f) Arbetsrätt för chefer och ledare. *Kurser med studieort Dalarna*; a) Platschef Samhällsbyggnad b) Projektör Infrastruktur.

Therese Olsson från Högskolan Dalarna berättade att de inför hösten har något fler sökande till byggutbildningarna än 2025. Det är dock alltid lite svårt att säga hur många som dyker upp. Man har totalt 54 förstahandssökande med följande fördelning: Byggingenjörsprogrammet 18 personer, Byggteknik - Produktion och förvaltning 24 personer, Bygg- och samhällsplanerarprogrammet 12 personer. De har fortfarande öppet för ansökningar till hösten och med de nya större lokalerna så kan de ta in några fler studenter än tidigare.

Högskolan Dalarna ansöker också tillsammans med Byggdialog Dalarna om medel för ett kompetensförsörjningsprojekt.

3. Orderläge och rekryteringsbehov- Panel med bygg- och anläggningsföretag

Österling Bygg (byggföretag), Svevia (anläggning) och BBM i Dalarna (golvläggning och plattsättning) gav en bild av sitt orderläge och rekryteringsbehov. Precis som med Dalarnas byggkonjunktur så var bilden splittrad. Svevia upplever en stark konjunktur. De upplever att det finns tillräckligt många maskinförare, men att de ser en brist på anläggningsarbetare. De vill gärna få till en dialog med skolan och här skulle det sannolikt vara bra med en diskussion mellan skolan och branschen om hur man kan öka tillgången på utbildade anläggningsarbetare.

Österling och BBM känner inte riktigt igen sig i den starka byggkonjunktur som redovisades tidigare. De har inte brist på uppdrag, men de upplever inte heller konjunkturen som stark. BBM har i och för sig ett betydligt bättre orderläge och större uppdrag än för ett år sedan (men då var det riktigt dåligt). Både Österling och BBM har för närvarande balans i sin arbetsstyrka, vilket innebär att de varken behöver varsla eller rekrytera.

Bland övriga företag på rådet så var bilden även där splittrad, men generellt sett så upplever man inte en lika stark byggkonjunktur som den som redovisades på bilderna ovan.

Klas Hedlund redovisade resultatet av en enkät om **byggbranschens utmaningar med att rekrytera tjänstepersoner**. Enkäten besvarades av ca tjugo företag och visade att de har ett *stort behov* av att rekrytera tjänstepersoner. Sju av elva företag har behov av att rekrytera (om de hittar rätt person). I genomsnitt hade företagen behov av att rekrytera ca tre tjänstemän vardera. Åtta av elva företag försökte befordra/rekrytera internt om de inte kunde rekrytera externt till tjänsten. Om den person de ville lyfta till arbetsledare hade kompetensbrister så föredrog företagen att personen i så fall skulle kunna varva studier med deltidsarbete. Viktiga färdigheter som företagen lyfte i enkäten var branschkunskap, hantverkarerfarenhet, social kompetens och ledaregenskaper. Kunskaper som företagen ansåg vara viktiga att bygga på med i en utbildning är ekonomi/kalkyl, juridik (AB/ABT), officeprogram och ledarskap. Man ansåg att 1-2 år var en rimlig utbildningsperiod, förutsatt att det kunde ske på deltid.

Niclas Engberg berättade att Byggföretagen just nu genomför den **enkät om kompetensbehov** som de genomförde första gången under 2025. Enkäten skickas till alla medlemmar och branschföretag med hängavtal. Företagen svarar i enkäten på om de har lätt/svårt att rekrytera och vilken typ av kompetenser/tjänster det i så fall handlar om.

4. Satsning på att berätta i grundskolan om bygg- och anläggningssektorn- Ida Söderlund Arbetsmarknadskunskap

Arbetsmarknadskunskap håller de första ordinarie föreläsningarna om bygg- och fastighetssektorn i Dalarnas grundskolor bygg- och anläggningsprogrammet och samhällsprogrammet på gymnasiet under våren 2027. Just nu testas ett tänkt upplägg mot branschen för att stämma av att man har rätt innehåll. Föreläsningen bygger på att eleverna själva får välja vilka områden av branschen som de tror att de skulle vara intresserade av och att föreläsningen sen "spinner vidare" på det.

Faktorer som talar för att byggbranschen ska vara attraktiv för ungdomar är att de gillar praktiska arbeten där man jobbar i team och med varierande arbetsuppgifter. Faktorer som talar emot byggbranschen är att ungdomarna är mindre förtjusta i fasta arbetstider och utomhusjobb.

Föreläsningen kommer att byggas upp kring byggprocessen och momenten a) "Tidigt skede" b) projektering c) genomförande och d) förvaltning och mot inriktningarna bygg, anläggning, väg och infrastruktur.

På bilden syns den "display" som Arbetsmarknadskunskap kommer att använda.

Kontakta gärna ida.soderlund@fbregionen.se med inspel och funderingar!

5. ByggDialog Dalarna tar över koordinatorsrollen

Byggkompetensrådet- och den verksamhet som har pågått mellan mötena- har initierats och finansierats av Stiftelsen STAR Byggutveckling, med Region Dalarna som största medfinansier.

Från och med 1 juni 2026 övertas värdskapet för rådet (och projektet) av ByggDialog Dalarna, som också ansöker om fortsatt finansiering från Region Dalarna för att driva verksamheten vidare från 2027 och framåt.

Annica Granberg, vice vd på ByggDialog Dalarna (BDD) berättade om deras ambitioner för att driva verksamheten framåt. BDD har i sin medlemsdialog konstaterat att kompetensförsörjning är medlemmarnas största utmaning och att det därför är en prioriterad fråga för organisationen att driva; i såväl utbildningar i alla stadier/studieformer i som det livslånga lärandet för yrkesverksamma i branschen.

Annica tydliggör att BDD vill att Byggkompetensrådet även fortsättningsvis ska vara en mötesplats där branschen och utbildningssidan kan träffas, utbyta erfarenheter, hitta lösningar och där branschen kan förmedla sitt kompetensbehov nu och framåt. ByggDialog Dalarna vill också nå ut bredare i länet och arbeta ännu mer aktivt *mellan* mötena i rådet, där lösningar på kompetensutmaningarna tas fram i tematiska arbetsgrupper, som sedan kan återrapporteras till rådet.

Ola slog fast att det görs många bra inspel i byggkompetensrådet. Det som vi behöver bli bättre på är att de kloka inspelerna och slutsatserna omsätts i handling, att de tas vidare och det initieras aktiviteter som leder till konkret förändring/utveckling. Vi ska också bli bättre på att nå branschen/företagen på de mötesplatser som redan existerar (t ex gymnasiets programråd, branschdagar, mm), att möta företagen där de finns och fånga upp deras kompetensbehov där. Nyckeln till en fortsatt förbättrad kompetensförsörjning finns i en ännu tajtare och ännu mer handlingsinriktad samverkan mellan branschen och utbildningsaktörerna och att vara uthållig i den samverkan.

Rådet avslutades med att Klas Hedlund fick en blomma för sitt engagerade ideella arbete med att leda byggkompetensrådet, fånga upp företagens/branschens önskemål och inspel och förmedla dem till länets utbildningsaktörer.

Ola Granholm, juni 2026